

معرفی‌های گزارشی

کلیات

- ۱- مجموعه مقالات اولین سمینار کاربردی مراکز و سازمان‌های پژوهش فرهنگی و اطلاع‌رسانی. فیروزه برومند و دیگران. (تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۶۴ص، وزیری.
- مشمول بر مجموعه مقالات سمینار مراکز پژوهش فرهنگی و اطلاع‌رسانی است. عناوین مقالات عبارت است از: کاربرد و عدم کاربرد اطلاعات در پژوهش، گزارشی از فعالیتهای بانک اطلاعات مرکز مطالعات و تحقیقات اسلامی، بررسی اجمالی از وضعیت نظام آموزشی کتابداری در ایران، نقش کتابخانه‌های عمومی در آموزش مداوم و اطلاع‌رسانی به نوسوآدان، ضرورت اطلاع‌رسانی در حوزه‌های علمیه، بی‌پشتوانگی تحقیقات در زمینه فرهنگ عمومی.
- ۲- راهنمای روزنامه‌های ایران ۱۳۶۹-۱۳۶۸. کبری خدایرست و احمد صباگردی مقدم. (تهران، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۱). ۸۲ص، وزیری.
- شامل صد و یازده عنوان روزنامه و خبرنامه است که طی سالهای ۱۳۶۸-۱۳۶۹ در نقاط مختلف ایران منتشر شده است. در ذیل عنوان هر روزنامه، تاریخ نشر، فاصله انتشار، صاحب امتیاز، نشانی، تعداد صفحات و اطلاعات دیگری درباره آن آمده است.
- ۳- کتابشناسی کتابخانه مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، مریم ضامنی. (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۱). ج ۸، نه + ۴۲۸ص، وزیری.
- جلد هشتم از کتابشناسی کتابهای موجود در کتابخانه مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی است و شامل کتابهای فارسی دریافت شده در سال ۶۸-۶۹ توسط مؤسسه سابق الذکر است.
- ۴- تاریخ علم. دامپی یر. ترجمه عبدالحسین آذرنگ. (چاپ اول: تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی، ۱۳۷۱). دوازده + ۵۸۹ص، وزیری.
- اثری است مختصر و مفید و مستند درباره تاریخ علم از روزگاران گذشته تا عصر حاضر. عناوین فصلهای آن به ترتیب ذیل است: علم در جهان باستان، سده‌های میانه،

نوزائی، دوران نیوتون، سده هجدهم، فیزیک قرن نوزدهم، زیست‌شناسی سده نوزدهم، علم سده نوزدهم و اندیشه فلسفی، پیشرفت بیشتر در زیست‌شناسی و مردم‌شناسی، دورانی نو در فیزیک، اخترشناسی نوین، فلسفه علمی و دیدگاه آن.

۵- فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی پاکستان (مجلد سیزدهم). احمد منزوی. (اسلام آباد، مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان). ۶۳۵ص، + ۲۱ص، وزیری.

سیزدهمین مجلد و گویا آخرین مجلد فهرست مشترک نسخه‌های خطی فارسی پاکستان، که فهرست کتابها بخش ۲۵-۲۸ طرح عظیم و طاقت فرسای پژوهشگر و کتابشناس سختکوش جناب احمد منزوی را دربر دارد. در این جلد کتابهای، دانشهای بلاغتی، دستور زبان فارسی، اردو، ترکی و عربی عروض و قافیه آمده است. استاد اکنون پس از ۱۵ سال تحقیق و تتبع برای سامان بخشیدن به این اثر جاودانه، اکنون در ایران و در سازمان گرانقدر دائرةالمعارف بزرگ اسلامی مشغول سامان بخشیدن به اثر بی‌مانند دیگری است با عنوان «کتابنامه بزرگ نگاشته‌های فارسی» برای وی آرزوی سلامت و توفیق جهت به فرجام رساندن این مجموعه بدیل فرهنگی و پژوهشی را داریم.

۶- فهرست مقالات فارسی در مطبوعات جمهوری اسلامی ایران: (دوره نهم، شماره ۲۳). (تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۵۱۶ص، وزیری.

مشخصات کتابشناسی ۴۷۰۶ مقاله است که در بهار ۱۳۶۹ در مطبوعات نشر یافته است. فهرست موضوعات در آغاز کتاب آمده با مقدمه‌ای در چگونگی اطلاعات عرضه شده در این مجموعه. و پایان کتاب فهرستان پدید آورندگان، و فهرست تحلیلی و فهرست جراید فهرست شده آمده است.

۷- فهرست مقالات فرهنگی در مطبوعات جمهوری اسلامی ایران: (دوره دهم، شماره ۲۷). (تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۶۱۹ص، وزیری.

مشخصات کتابشناسی ۵۵۱۷ مقاله است که در بهار ۱۳۷۰ در مطبوعات نشر یافته است.

۸- کتابنامه امام کاظم علیه السلام. ناصرالدین انصاری قمی. (چاپ اول: مشهد، کنگره جهانی حضرت رضا-ع-، ۱۳۷۰). ۱۹۰ص، رقعی.

شناسایی و گزارش منابع و مصادری است که بگونه‌ای درباره امام موسی بن جعفر(ع) بحث کرده‌اند. مؤلف با پژوهشی در خور تقدیر منابع کتابشناسی را جستجو کرده و باقحض از فهرستها و کتابخانه‌ها مجموعه سودمندی فراهم

است که کلیات تقسیم بندی زبان و ادبیات آن در این نظام مشابه و یکسان است، ولی جزئیات ویژگیهای تاریخی، ادبی، زبانی و آثار موجود در هر زبان، مورد نظر قرار گرفته است.

۱۳ - فهرست مصادر الفرق الاسلامیه: المصادر الدرزیة. علی اکبر ضیائی. (بیروت، دارالروضه، ۱۴۱۲). ۱۹۱ + ۳۵ ص، وزیری.

پژوهشی است گسترده و دقیق در مصادر و منابع فرق اسلامی موجود که پیشتر، چگونگی آن را گزارش کرده ایم، این جلد، ویژه شناسایی و گزارش مصادر، عقاید، آثار، جریانها و چندی و چونی دروزیهاست. در ضمن گزارش مصادر، مؤلف گاه درباره مؤلف کتاب و محتوای آن به اختصار سخن می گوید. در بخش عربی این مجموعه بر روی هم ۵۸۸ کتاب، رساله، بیانیه و سند درباره دروزیه شناسانده شده است.

۱۴ - جامع التصانیف الحدیثه. یوسف الیان سرکین. (قم، کتابخانه آیت الله العظمی نجفی مرعشی، ۱۳۷۱). ۲ ج، ۱۶۷ + ۶ ص، وزیری.

کتاب شناس پر اطلاع و سختکوش، یسوف الیان سرکین، ابتدا کتاب بزرگش، معجم مطبوعات العربیه، را منتشر کرد که کتابشناسی کتابهای چاپی از آغاز ظهور چاپ تا سال ۱۳۲۹ قمری بود و پس از آن این مجموعه را منتشر کرد در تکمیل و تکمیل آن که کتابشناسی سالهای ۱۳۲۹ تا ۱۳۴۶ است. اکنون این دو جلد یک جا و در نسخه هایی معدود برای اطلاع محققان و مراکز تحقیقی منتشر شده است.

۱۵ - فهرست نسخه های خطی کتابخانه مدرسه مروی تهران. رضا استادی. (تهران، کتابخانه مروی، ۱۳۷۱). ۳۹۸ ص، وزیری.

گزارش نسخه ها و بعضاً کتابها و دیگر اطلاعات جنبی است درباره هزار و پنجاه نسخه موجود در کتابخانه مروی تهران جناب استادی در ضمن مقدمه ای، مدرسه مروی را شناسانده و شرح حال متولیان مدرسه را از آغاز تاکنون نوشته اند.

حدیث

۱ - مقام ولایت در شرح زیارت جامعه کبیره. احمد زمردیان. (چاپ سوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۸۲۷ ص، وزیری.

شرحی است گسترده و درازدامن بر زیارت جلیل القدر «جامعه». مؤلف محترم در جای جای کتاب ضمن شرح فقرات زیارت، به بحثهای اعتقادی، تربیتی و اخلاقی

آورده است. اطلاعات ارائه شده در کتابنامه امام کاظم (ع) زودیاب است. کتاب در دوازده بخش سامان یافته است: کتابهای مستقل چاپی درباره امام بزبان عربی، فارسی و اردو و آثار حدیثی منقول از امام (ع)، کتابهایی مربوط به کاظمین، مقالات، کتابهایی که در ضمن آنها شرح حال امام (ع) آمده است و مقالات و بالاخره آثار خطی عربی و فارسی.

۹ - هزار کتاب و رساله پیرامون نماز. ناصرالدین انصاری و رضا استادی. (تهران، طرح اقامه نماز، ۱۳۷۱). ۲۵۶ ص، وزیری.

کتاب در سه بخش تدوین یافته است. بخش اول دارای دوازده مطلب درباره نماز و کتابهای مربوط به آن به قلم آقای استادی که در ضمن آن از نماز در قرآن و حدیث سخن رفته و برخی از کتابهای سودمند درباره نماز گزارش شده است. بخش دوم شامل هشتصد و پنجاه کتاب و رساله است درباره نماز که بهمت آقای انصاری گرد آمده است. بخش سوم گزارش صد و پنجاه کتاب و رساله است درباره نماز است که بهمت آقای جعفریان و آقای انصاری گرد آمده است. کتاب در مجموعه اثری است سودمند؛ گو اینکه بلحاظ کتابشناسی و اطلاعات ارائه شده و تقسیم بندی کتابها دارای کاستیهای است.

۱۰ - راهنمای مراکز اسناد و کتابخانه های

تخصصی، اختصاصی و دانشگاهی. شیرین تعاونی (خالقی) با همکاری ایراندخت عزیزی. (ویرایش دوم: تهران، کتابخانه ملی، ۱۳۷۱). و + ۲۸۸ ص، وزیری.

حاوی معرفی ۵۲۲ واحد اطلاع رسانی در ایران است. در معرفی کتابخانه ها و مراکز اسناد، نام و نشانی و سال تأسیس و تعداد کتابها و نشریات آنها به دست داده شده است.

۱۱ - فهرست کتب چاپ سنگی موجود در کتابخانه سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی. مدیریت پژوهش های فرهنگی. (چاپ اول: تهران، سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۱). ۱۵۴ ص، وزیری.

کتاب حاضر در دو بخش فارسی و عربی، به معرفی کتب چاپ سنگی فارسی و عربی که در کتابخانه سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی (وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) موجود است، پرداخته که شامل ۳۹۹ کتاب فارسی و ۲۲۰ کتاب عربی است.

۱۲ - رده PIR زبانها و ادبیات ایرانی بر اساس نظام رده بندی کتابخانه کنگره. تنظیم و تدوین ماندانا صدیق بهزادی. (چاپ اول: تهران، کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۷۱). سی و دو + ۵۵۷ ص، رحلی.

کتاب حاضر مبتنی بر گسترش نظام رده بندی کنگره

زیور صالحین: گسترش عدل، شکر نعمت، ترک احسان نابجا، کم شمردن کارهای خوب، ستایش باری تعالی.
 ۶- ترجمه و تفسیر نهج البلاغه. محمدتقی جعفری. دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱. ج ۱۱، ۳۲۷ ص، وزیری.
 ترجمه و تفسیر خطبه ۶۴ تا ۸۰ نهج البلاغه است.

قرآن

۱- چگونه قرآن بخوانیم. سید محمدتقی حکیم. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۱۵۱ ص، رقعی.

راهنمایی‌هایی است سودمند و راهگشا درباره تلاوت، تدبیر، فهم، تفسیر و مسائل دیگر مربوط به قرآن. مطالب کتاب مستند است به آیات و روایات و نثر کتاب روان است و استوار. خواندن کتاب را به نوآشنایان با قرآن توصیه می‌کنیم.
 ۲- چهارده روایت در قرائت قرآن مجید. محمدجواب شریعت. (تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۰۲۸ ص، وزیری.

پژوهشی است گسترده، دقیق و عالمانه درباره قرائت‌های مختلف قرآن کریم. مؤلف، مقدمه‌ای نوشته‌اند مفصل و سودمند در چگونگی اختلاف قرائتها، و شرح حال قاریان چهارده‌گانه را نیز به اختصار آورده‌اند. پس از آن، متن کتاب است که در ابتدا، آیات آورده شده و آنگاه اختلاف قرائتها با توجیه و تبیین دلایل آن آمده است. در پایان، فهرست دقیق و کارآمد آیات مطرح شده. آیات و کلماتی که به عنوان شاهد آمده‌اند، کلماتی که مطرح شده‌اند و درباره چگونگی قرائت آنها بحث شده است، و نیز فهرست اشعار و اعلام آمده است. کتابی به این گستردگی و دقت درباره قرائتها در ادبیات فارسی برای اولین بار است که سامان می‌یابد و نمونه آن را حتی در نگارشهای اخیر عالمان و قرآن پژوهان عرب نیز نمی‌توان دید. تلاش مؤلف و ناشر را می‌ستاییم و برایشان آرزوی توفیق داریم.

فقه و اصول

۱- الرسائل التسع. نجم الدین جعفر بن الحسن (محقق حلی). تحقیق رضا استادی. (قم، کتابخانه آیت الله العظمی نجفی مرعشی، ۱۳۷۱). ۴۰۰ ص، وزیری.

مجموعه نه رساله، فقهی است از فقیه بلندپایه، صاحب کتاب شرایط الاسلام که بر اساس نسخه‌های متعددی تصحیح و تحقیق شده است. در پانوشتها افزون بر ضبط اختلاف نسخه‌ها، مصادر احادیث و اقوال یاد شده و گاهی توضیحاتی در تبیین مطالب متن آمده است. کتاب، مقدمه‌ای

پرداخته است. مانند معانی وحی (ص ۳۶)، نعمت (ص ۸۰)، معنای عترت چیست؟ (ص ۱۴۴)، اخلاص (ص ۲۳۸)، اولی الامر چه کسانی هستند؟ (ص ۲۶۳) تبیین معنای عزت (ص ۳۲۹)، سنت الهی (ص ۴۲۱) و شفاعت (ص ۷۹۰).
 ۲- ترجمه و تفسیر نهج البلاغه. محمدتقی جعفری. (چاپ سوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ج ۲، ۲۸۲، وزیری.

ترجمه و تفسیر خطبه ۴۳ تا ۸۶ نهج البلاغه است. یادآوری کنم که اثر سودمند استاد جعفری افزون بر تفسیر عمومی خطبه‌های نهج البلاغه، گاه بحث‌های موضوعی ارزشمندی را نیز به همراه دارد. از جمله در این جلد، توضیح و تفسیر سه نوع اجل (ص ۱۹)، بحثی در تشبیه و تمثیل (ص ۴)، بحثی در معاد (ص ۴۲)، آیات و روایت صراط (ص ۹۱)، ریا (ص ۲۹۶) و عوامل بغض و عداوت میان انسانها (ص ۳۲۵) در آن آمده است.

۳- مباحثی پیرامون فرهنگ انقلاب اسلامی. محمدجواد باهنر. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۴۱۵ ص، رقعی.

مجموعه‌ایست از بحث‌های گرانقدر و رهگشای دانشمند ژرفنگر، شهید محمدجواد باهنر درباره انقلاب اسلامی. عناوین برخی از بحث‌های آن چنین است: بعد فرهنگی انقلاب اسلامی، اسلامی بودن انقلاب، نقش تعلیمات اسلامی در انقلاب، ارزشهای فرهنگی انقلاب، تغییر معیار ارزشها در انقلاب، روانشناسی مردم قبل و بعد از انقلاب، آزادی عقیده، روابط بین المللی جمهوری اسلامی، صدور انقلاب، قطع رابطه با آمریکا.

۴- پرورش روح در پرتو چهل حدیث. سید محمد شفیع. (قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱). ج ۲، ۴۹۵ + ۵۸۳ ص، وزیری.

در این کتاب چهل موضوع اخلاقی، عقیدتی، سیاسی بر اساس چهل حدیث مطرح شده است. ذیل هر موضوع نیز روایات در ابعاد آن موضوع گزارش شده است. مؤلف افزون بر ترجمه احادیث، توضیحاتی با عنوان «تذنیب» در ذیل احادیث می‌آورد.

۵- شرح و تفسیر دعای مکارم الاخلاق. محمدتقی فلسفی. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۵۲۹ ص، وزیری.

بخش دوم از شرح و تفسیر مفصل و گسترده دعای عظیم و جلیل القدر مکارم الاخلاق سید الساجدین، علی بن الحسین (ع) است که پیشتر از چگونگی شرح آن سخن گفته‌ایم. (شماره ۹، ص ۷۶). برخی از عناوین آن چنین است:

چگونگی دعا خواندن، ادب مع الله، سر استجاب دعا و... سخن رفته است. رساله نور علی نور، سرشار است از نکات لطیف و اشارات رهگشا و تنبّه آفرین.

۲ - سرگذشت اندیشه ها. آلفرد نورث وایتهد. ترجمه عبدالرحیم گواهی. نقد و بررسی محمدتقی جعفری. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ج ۲، ص ۲۲۹-۷۹۷، وزیری.

عناوین فصلهای این جلد از کتاب به ترتیب ذیل است: علم و فلسفه، اصلاح جدید، ابژه و سوژه، گذشته و حال و آینده، دسته بندی موارد (رویدادها)، نمود و واقعیت، روش فلسفی، حقیقت، زیبایی، زیبایی و حقیقت، حادثه جویی، صلح و آرامش.

۴ - ولایت. سیدعلی خامنه ای. (تهران، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۰). ۱۴۹ ص، رقعی.

متن بخشی از سخنرانیهای مقام معظم رهبری حضرت آیه الله خامنه ای است، که در ماه مبارک رمضان (۱۳۵۳) در مسجد امام حسن مجتبی (ع) مشهد ایراد شده است. این سخنرانیها به انگیزه تبیین و تفسیر پایه های فکری اسلام با نگاهی به سازنده ترین و زنده ترین ابعادش بر اساس آیات قرآن ایراد می شد. گزیده ای از این سخنرانیها به همراه آیات استشهاد شده سالها پیش با عنوان «طرح کلی اندیشه اسلامی در قرآن» نشر یافته بود. که اکنون بحثهای مربوط به ولایت با گزیده های آن نشر می یابد.

۵ - در جستجوی حقیقت. دکتر اسعد وحید القاسم. ترجمه سید محمدجواد مهری. (قم، بنیاد معارف اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۵۳ ص، رقعی.

نویسنده، دانشمندی است فلسطینی که پس از جستجو از حقیقت ناب و تفحص در یافتن اسلام اصیل به تشیع رهنمون شده است. او در مقدمه از دیگرگونی ذهنی آغازین خود و سپس درباره در مذاهب و چگونگی راه یافتن به آستانه آل علی به زیبایی سخن گفته است و آنگاه یافته ها و نتایج بررسیهای خود را، در شش بخش عرضه کرده است. در بخش اول از امامت سخن گفته است و در ضمن از عصمت، ماجرای سقیفه، موضع فاطمه اطهر، خلافت خلفاء و صلح امام حسن (ع) و قیام اباعبدالله الحسین (ع) بحث شده است. بخش دوم، بحث تطبیقی هوشمندانان است از عدالت صحابه و آنگاه نظر شیعه درباره قرآن کریم آمده است. در بخش چهارم از شیعه و سنت پیامبر بحث شده است. و در بخشهای واپسین از ازدواج موقت و مهدی منتظر (عج). کتاب، با بیانی استوار و لحنی به دور از گزندگی و با استناد به منابع معتد عامه نگارش یافته است.

دارد کوتاه در شرح حال مؤلف. پایان بخش آن، فهرستهای گوناگون آمده است.

۲ - مبانی فقهی شرایط قاضی. حمید انصاری. (تهران، ۱۳۷۱). ۲۳۷ ص، وزیری.

بررسی و تحقیقی است درباره شرایط قاضی از نگاه مذاهب مختلف اسلامی. در فصل اول به دادرسی در اسلام، معنای قضاء اقسام، انتصاب قاضی، راههای اثبات ولایت قاضی پرداخته شده است و آنگاه فصل دوم است با بحث گسترده شرایط قاضی. در فصل سوم، مسأله مهم قاضی تحکیم بررسی شده است و پایان بخش کتاب، گزارش کوتاهی است از زندگانی اعلام کتاب. مؤلف سعی کرده است تمام بحثهای کتاب را با استناد دقیق و ارزیابی همه جانبه سامان بخشد و در نقل اقوال از تکرار مکررات بپرهیزد و غالباً آرا و اقوالی را عرضه کند که نکاتی افزون برای اقوال نقل شده، داشته باشد.

۲ - رسائل فی الاصول و الفقه. عباس حائری تهران. تحقیق علی فاضل قاینی. (قم، بنیاد فرهنگی امام مهدی - عج -). ۱۳۷۰. ۵۲۴ ص، وزیری.

مجموعه هشت رساله است به خامه آیت الله شیخ عباس تهرانی در مسائل اصولی و فقهی. بحث قطع و ظن، استصحاب، تعادل و تراجیح، حکم لباس مشکوک و احکام نماز جمعه، از جمله رساله های این مجموعه است. محقق محترم، متن رساله ها را تحقیق کرده و منابع احادیث و اقوال را استخراج نموده و در ضمن مقدمه ای به شرح حال مؤلف پرداخته است.

فلسفه و کلام

۱ - شناخت اسلام. سید محمد حسینی بهشتی، محمدجواد باهنر، علی گلزاده غفوری. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۵۲۱ ص، وزیری.

شامل بحثهای متنوع دقیقی درباره اسلام است و برخی از عناوین آن چنین است: توحید قرآن، نقش وحی در زندگی بشر، تاریخ در بینش اسلامی، خانواده، ازدواج، نظام اجتماعی، اقتصاد اسلامی.

۲ - رساله نور علی نور در ذکر و ذاکر و مذکور. حسن حسن زاده آملی. (چاپ دوم، قم، انتشارات تشیع، ۱۳۷۱). ۱۷۶ ص، وزیری.

مجموعه ایست در یک مقدمه و یازده فصل درباره دعا، ذکر و مناجات. در فصل اول با چهل کلمه و بیاناتی در تبیین آنها جایگاه والای دعا تبیین شده است و در فصل دوم بر لطائف عظیم دعاها تأکید گردیده و در فصول دیگر در

۶- وضو در پرتو قرآن و سنت. غلامرضا عرفانیان. (ستاد منطقه ۲ سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱). ۶۷ص، رقی.

بحثی است تطبیقی درباره وضوء و چگونگی آن با استناد به قرآن و حدیث و نقد و بررسی آراء مذاهب پنجگانه در این باره.

۷- انسان از آغاز تا انجام. سید محمدحسین طباطبائی. ترجمه و تعلیقات صادق لاریجانی آملی. (تهران، انتشارات الزهراء، ۱۳۶۹). ۳۷۲ص، وزیری.

ترجمه، تحقیق و شرح سر رساله گرانقدر و ارجند علامه طباطبائی است؛ با عناوین الانسان قبل الدنيا، الانسان فی الدنيا و الانسان بعد الدنيا که در مجموع به مباحث سعی درباره انسان در این سر نشسته پرداخته است. عناوین برخی از فصول چنین است. اثبات عالم اتم، معانی حقیقی و اعتباری، هدایت عمومی، موت و اجل، برزخ، نفخ صور، جزاء و شفاعت. متن کتاب بسیار فشرده و مطالب بلند و عمیق آن در نهایت ایجاز است. مترجم محقق کوشیده است در حد مترادف، توضیحاتی در تبیین بخشهایی از متن ارائه کند و بدین سان کتاب، روانتر و زودبایتر شده است. کتاب با اینکه آکنده است از آیات و روایات، اما مآخذ دقیق روایات و نشانی آیات به هیچ روی نشان داده نشده است. مترجم با تلاشی در خور ستایش، در منابع اصیل روایی به جستجو پرداخته و همه روایات را منبع یابی کرده است. به هر حال اثر فخیم علامه بزرگوار با تلاشهای ارجند مترجم محقق، به گونه سودمندتر و شایسته تر عرضه شده است.

۸- خیراتیه در ابطال طریقه صوفیه. محمدعلی بن وحید بهبهانی. تحقیق سید مهدی رجایی. (قم، منشورات مؤسسه علامه مجدد وحید بهبهانی، ۱۳۷۱). ۲ج، ۴۸۶ + ۴۶۸ص، وزیری.

نقد و رد مفصل و همه جانبه ای است بر صوفیه و آراء صوفیان. جلد اول، گزارشی است از شرح حال و افکار صوفیان که در ضمن آن به کرامات جعلی و خرافات مریدان پرداخته شده و تناقضات رفتاری و گفتاریشان نموده شده است. در جلد دوم، ضمن رسیدگی بر برخی از مسائل اعتقادی از دیدگاه صوفیان، مانند جبر و اختیار، از فرق گونه گون آنان یار شده است، کتاب، مقدمه ای دارد مفصل درباره مؤلف و شرح حال آثار او.

۹- معرفت دینی. صادق لاریجانی. (تهران، مرکز ترجمه نشر کتاب، ۱۳۷۰). ۳۱۸ص، وزیری.

در سالهای ۶۷-۶۹ مجموعه مقالاتی با عنوان «قبض و بسط تئوریک شریعت» در کیهان فرهنگی و به قلم آقای

دکتر عبدالکریم سزوش نشر یافت که مخالفتها و موافقتهای بسیاری را برانگیخت. پس از مدتی، مجموعه مقالات یاد شده به صورت کتابی نشر یافت و ما از چگونگی آن یاد کردیم (شماره ۹، ص ۷۷). آقای صادق لاریجانی در همان روزها مقالاتی در نقد مقالات یاد شده نگاشت و اینک مقالات یاد شده را به گونه کتاب - که نقد مفصل و دراز دامن کتاب یاد شده است - عرضه کردند. کتاب حاضر در دو بخش سامان یافته است: در بخش نخست به مباحث اصلی تر قبض و بسط پرداخته است و در بخش دوم به مباحث جنبی آن. در بخش دوم، عمدتاً به بحث درباره نظریه علامه طباطبائی درباره اعتباریات و نظریه پارادوکس تأیید و مسائل مربوط به آن بالاخره در خاتمه به اختصار به توضیح نظریه قبض و بسط - که رکن سوم کتاب را تشکیل می دهد - رسید شده است.

۱۰- رد شیطان. مصطفی طلاس. ترجمه سید خاکرند. (مؤسسه مطبع الفجر، ۱۳۷۱). ۱۳۲ص، رقی.

نقدی است کوتاه، دقیق و هوشمندانه به اثر زشت و توطئه آمیز سلمان رشدی. نویسنده کتاب، همت و غیرت استوار دینیش را در سطور کتاب به گونه ای حماسی نموده است.

۱۱- مبانی خداشناسی. رضا برنجکار. (قم، مؤلف، ۱۳۷۱). ۲۳۲ص، رقی.

مؤلف در این کتاب کوشیده است مبانی اصیل یو پایه های بنیادین خداشناسی و شیوه راه یابی به معرفت خداوند را در ادیان الهی و فلسفه ویتان بازشناسی کند و با درنگریستن در چگونگیهای آنها و سنجش در مبادی و نتایجشان، تفاوت آنها را بنمایاند. کتاب در سه بخش سامان یافته است: بخش اول در اثبات خدا با فصلهای اثبات خدا در یونان، اثبات خدا در آیینهای یهود، مسیح و اسلام. بخش دوم با عنوان خداشناسی فلسفی است و با فصلهای دوران آغاز فلسفه، خداشناسی سقراط، افلاطون و ارسطو. بخش سوم - که مفصلترین بخش آن است - با عنوان خداشناسی دین به مراحل مختلف خداشناسی پرداخته و در ضمن تصویری آن را تبیین کرده است.

۱۲- عصر زندگی: آینده انسان و اسلام. محمد حکیمی. (مشهد، انتشارات هاتف، ۱۳۷۱). ۳۶۰ص، وزیری.

آن روز که «خورشید مغرب» طلوع کند و تاریکزار یخزده اجتماع انسانی را گرما بخشد و فروغ آفریند، جامعه چسان خواهد بود و انسان چگونه روزگار خواهد گذراند و دیگرگونیهها و دیگرسانیهها چطور شکل خواهد گرفت و فرودستان چه خواهند کردند و گردن فرازان و زورمندان چگونه خواهند بود و عدالت چه جلوه ای خواهد داشت و رفاه اقتصادی در عینیت جامعه چه ابعادی خواهد یافت؟! اینها

کتاب در دوازده فصل، به گستره تفکر اسلامی و نقش عظیم آن در تمدن غربی و فراگیری آنان از اندیشه‌های مسلمانان و اعترافات متفکران غربی در این باره و ابتکارها و خلاقیتها مسلمانان پرداخته و آنگاه از ادبیات، شعر و هنر اسلامی، معارف عقلی، فقه، حقوق و قانون و نظام علمی در حوزه فرهنگ اسلامی سخن رفته است. کتاب مزبور با تنظیمی دقیق، نثری استوار و پرداختن هوشمندانه، از بهترین آثار این موضوع است.

۴- **خوارج در تاریخ**. یعقوب جعفری. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۲۷ ص، رقعی. مؤلف با تکیه به منابع حدیثی، کلامی و ادبی و بی‌کند و کاو در منابع موجود تاریخی کوشیده است از خوارج، چگونگی پیدایش آنان و رشد و بالندگیشان در جامعه اسلامی و چگونگی پراکندگیشان در بلاد اسلامی، تحلیلی گویا و مستند ارائه دهد. بررسی عقاید، اندیشه و نیز گزارش فرقه‌های گوناگون آن و معرفی شخصیت‌های نظامی، سیاسی، فکری و ادبی نیز در این کتاب بدقت آمده است. فصل پایانی کتاب، خطبه‌ها و سخنان علی-ع- است درباره آن. کتاب بر روی هم اثری است سودمند و خواندنی. عناوین برخی از فصلهای آن چنین است: آغاز پیدایش خوارج، امام علی(ع) و خوارج، خواج در شهرهای اسلامی، چهره‌های سرشناس خوارج، بررسی آراء و عقاید خوارج.

۵- **سِرُّ السَّلْسَلَةِ الْعُلَوِيَّةِ**. ابی نصر سهل بن عبدالله بخاری. (قم، انتشارات الشریف الرضی، ۱۴۱۲). ۱۶۴ ص، وزیری.

از منابع مهم و کهن تبارشناسی علویان و از متون معتمد این موضوع است که تبارشناسان و تبارنامه نویسان واپسین از آن فراوان بهره جسته‌اند. کتاب را علامه عالیقدر، مرحوم سید محمدصادق بحرالعلوم تحقیق کرده و در مقدمه آن درباره اهمیت کتاب و موضوع آن سخن گفته است. تعلیقات عالمانه وی بر اهمیت کتاب افزوده است.

۶- **زندگانی تحلیلی پیشوایان ما**. عادل ادیب. ترجمه اسدالله مبشری. (چاپ دهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۰۰ ص، رقعی.

کتابی است تحلیلی و دقیق و سرشار از نکات اجتماعی و سیاسی در تبیین چهره سیاسی، فرهنگی و اجتماعی زندگانی امامان(ع). مقدمه کتاب در چگونگی پژوهشها درباره امامان-ع- و نیز شیوه درست و کارآمد در این زمینه و تبیین روش مؤلف، خواندنی و سودمند است.

۷- **هفت هزار روز: تاریخ ایران و انقلاب اسلامی**. بخش خاطرات بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران. زیر نظر

و جز اینها، سئوالهایی است که منتظران آن یار-که صدها قافله دل همزه اوست- دارند. روایات ما آکنده است از ترسیم آن روزگاران، و چهره‌هایی از انسانها و شکل‌گیری عدالت و ظهور منجی بشریت و... مؤلف کوشیده است در ضمن بیست فصل و با استناد به احادیث، با تبیین و توضیح هوشمندانه، نثری استوار و دلکش، به این سئوالها پاسخ گوید. عناوین برخی از بخشها چنین است: عدالت اجتماعی، تدارک جنگ و جنگاوران، رفاه اقتصادی، حکومت مستضعفان، سامان یابی زندگی، تداوم راه پیامبران، سیره عملی و روش شخصی امام موعود(ع) و مطالب دیگری از این دست.

اخلاق

۱- **آداب تعلیم و تعلم در اسلام**. زین الدین شهید ثانی. ترجمه سید محمدباقر حجتی. (چاپ هفدهم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۷۷۱ ص، رقعی. هفدهمین چاپ از ترجمه اثر عدیم‌النظیر چهره خونین تشیع، فقیه بزرگ زین‌الدین بن نورالدین علی (شهید ثانی) است. افزونیهایی مترجم محقق در استخراج منابع و مصادر و کتابشناسی ارزشمند آثار اخلاقی و تربیتی، بر سودمندی آن افزوده است.

تاریخ

۱- **شرق شناسی**. ارواد سعید. ترجمه عبدالرحیم گواهی. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۶۲۱ ص، وزیری.

بهترین اثری است که مسأله استشراق را به گونه‌ای تحلیلی ارزیابی کرده است. مؤلف در فصل اول از گستره شرق‌شناسی سخن گفته و در فصل دوم از ساختارها و چگونگی شکل‌گیری آن. فصل سوم به شرق‌شناسی معاصر پرداخته است. در نقد و معرفی این اثر در آینده مقاله ای چاپ خواهیم کرد.

۲- **داستانهایی از زندگانی امیرکبیر**. محمود حکیمی. (تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۵۵ ص، وزیری.

داستانهایی است خواندنی، شیرین، تنبه‌آفرین از زندگانی امیرکبیر، در ضمن ده فصل. عنوان برخی از داستانها چنین است: ایران قبل از صدارت امیرکبیر، داستانهایی از دوران کودکی و نوجوانی امیرکبیر، عصر صدارت در روزنامه‌اتفاقیه، امیرکبیر و خارجیان، امیرکبیر و درباریان.

۳- **دانش مسلمین**. محمدرضا حکیمی. (چاپ هفتم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). رقعی.

نکته نگرهبایی دینی و بر روی هم اثری است استوار، دقیق، خواندنی و ماندنی.

۱۰ - **خاطرات و زندگی حسن البنا. حسن البنا.** ترجمه ایرج کرمانی. (چاپ سوم: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). ۲۷۶ص، رقعی.

زندگی‌نامه خودنوشت حسن البنا، مرشد اخوان المسلمین است که به تفصیل از تحصیل شکل‌گیری اخوان المسلمین، مبارزات و اندیشه‌هایش در آن سخن رفته است. دریفا که این ارزنده نه فهرست درستی از موضوعات دارد و نه فهرستهای راهنما.

۱۱ - **اتحاد جماهیر شوروی (سابق). عزت الله مصلح آبادی و دیگران.** (چاپ اول: تهران، مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۱). بیست و سه + ۱۱۲۱ص، رحلی.

تحقیقی است مفصل و جامع درباره جوانب گوناگون اتحاد جماهیر شوروی سابق در ضمن نه فصل به ترتیب ذیل: وضعیت عمومی، وضعیت سیاسی، وضعیت نظامی، وضعیت انرژی، وضعیت اقتصادی (که مفصلترین بخش کتاب است)، روابط سیاسی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران با اتحاد جماهیر شوروی، روابط نظامی جمهوری اسلامی ایران با اتحاد جماهیر شوروی، روابط اقتصادی جمهوری اسلامی ایران با اتحاد جماهیر شوروی.

تراجم و رجال

۱ - **اللؤلؤة البيضاء فی فضائل فاطمة الزهراء (س).** سید طالب خرسان. (چاپ اول: قم، انتشارات انوار الهدی، ۱۴۱۱). ۲۵۶ص، وزیری.

مؤلف در این کتاب اخبار و آثار فضایل حضرت زهرا-سلام الله علیها- را بر اساس منابع مهم و معتمد عامه گرد آورده است. کتاب در چهار فصل تدوین یافته است و در هر فصل، فضیلتی با نقلها و طرق مختلف و مستند به منابع متعدد گزارش شده است. تتبع مؤلف در خور تقدیر است و کتاب، سودمند و مستند استوار است.

۲ - **جلوه نور: پرتوی از فضائل معنوی فاطمه زهراء (س).** علی سعادت پرور. (قم، دفتر نشر معارف اسلامی، ۱۳۷۱). ۳۲۷ص، وزیری.

این کتاب در سی فصل به تبیین فضایل بانوی بزرگ اسلام، حضرت فاطمه اطهر-سلام الله علیها- پرداخته است. مؤلف در این مجموعه کوشیده است مقامات و منازل معنوی آن بزرگوار را تبیین کند و جایگاه والای صدیقه طاهره را در

غلامرضا کرباسچی. (چاپ اول: قم، بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران، ۱۳۷۱). ۲ج، ۱۱۴۸ص، وزیری.

کتاب حاضر روزشمار تاریخ ایران و انقلاب اسلامی است و رویدادهای بیست سال ایران (از سال ۱۳۳۹ تا ۱۳۵۹) و نیز رخدادهای جهان-که مرتبط با ایران بوده است- بدون شرح و تحلیل در آن درج شده است. جلد اول و دوم این اثر به ثبت و ضبط رویدادها تا سال ۱۳۵۷ پرداخته است و جلد سوم آن-که سپس منتشر خواهد شد- شامل رویدادهای پس از انقلاب تا ۱۳۵۹ است و اسناد و مدارک و فهرست راهنما را نیز شامل خواهد شد. منابع این اثر، روزنامه‌ها و کتابهای تاریخی و کروئولوژیک و آرشئو غنی و جامع بخش خاطرات بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی است. برای تهیه این اثر کوشیده است که همه رویدادهای مهم ایران بدون پیشداوری و موضعگیری آورده شود و خواننده از این رهگذر بتواند با آنچه بر ایران در دو دهه چهل و پنجاه گذشت، آشنا شود. گو اینکه رویدادهای اقتصادی و فرهنگی ایران در کتاب حاضر نمایانده شده است، اما رویدادهای سیاسی، خاصه مبارزات سیاسی، آن هم مبارزات روحانیت، با تفصیل و بسط بیشتری به دست شده است. یادآوری می‌شود که جلد اول کتاب حاضر، رویدادهای ایران را از فروردین ۱۳۳۹ تا اسفند ۱۳۵۲ (به مدت چهارده سال) در بر دارد و جلد دوم شامل رویدادهای سال ۱۳۵۳ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ (به مدت پنج سال) است. حروفچینی، صفحه آرایی، جلد و صحافی کتاب، دلپسند و زیباست و امید است که جلد سوم آن بزودی منتشر شود.

۸ - **علی و نینو: خاطرات و سرگذشت علی خان شیروانشیر.** قربان سعید. ترجمه حسن تقی زاده میلانی. (چاپ اول: تهران، انتشارات کویر، ۱۳۷۱). ۳۰۲ص، رقعی.

تاریخ داستان گونه‌ای است از زندگی و سرگذشت یک جوان ایرانی متعصب به نام علی خان شیروانشیر که در بادکوبه زندگی می‌کرد و به میهن اصلی خود ایران، عشق می‌ورزید و سرانجام جان خود را در راه استقلال آذربایجان از دست داد.

۹ - **علی ولید الکعبه.** محمدعلی اروبدادی. تحقیق بنیاد بعثت. (چاپ اول: قم، ۱۴۱۲). ۱۲۸ص، وزیری.

بررسی و تحقیقی است عالمانه از حدیث ولادت علی (ع) در کعبه. ابتدا متن حدیث با تکیه بر تواتر آن آمده و آنکه گزارش ولادت آن حضرت در آثار محدثان، نسب نامه نویسان، مورخان و شاعران پیگیری شده و نشان داده شده است که تمام اندیشوران بر صحت و استواری آن اجماع دارند. کتاب آمیخته است با تحقیقات ژرف حدیثی و

بحثهایی است دربارهٔ مقام و منزلت زن، حقوق زن، مسائل خانوادگی و...

سیاسی

۱ - **نگهبان اورنگ**: نقش امریکا در نظم نوین جهانی. جان استاک ول. ترجمهٔ جمشید زنگنه. (چاپ اول: تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱). بیست + ۲۵۰ ص، رقعی.

«در این کتاب که یکی از دست اندرکاران مهم سیا آن را به نگارش درآورده، نقشهای آشکار و نهان دولت امریکا - بویژه سازمان CIA - را در آنچه که «نظم نوین جهانی» گفته می‌شود... موشکافی می‌کند». پایان بخش کتاب، افزوده مترجم است تحت عنوان «چشم انداز نظم نوین جهانی، از صفحهٔ ۲۷۱ تا ۳۴۹».

تعلیم و تربیت

۱. **چگونه فرزند باهوشتری تربیت کنیم**. جان بک. ترجمهٔ ع. شایق. (چاپ اول: تهران، انتشارات کویر، ۱۳۷۱). ۲۷۲ ص، رقعی.

کتاب حاضر عهده‌دار بحث از مسائل روحی و فکری کودکان است و مطالبی را دربارهٔ کیفیت پرورش و شکوفایی مغز کودک از تولد تا شش سالگی به والدین و مربیان گوشزد کرده است.

مجموعه‌ها

۱ - **ده رساله**. رضا استادی. (قم، دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۱). ۴۲۲ ص، وزیری.

مجموعه ای است سودمند در موضوعات مختلف اعتقادی، روایی، اجتماعی، فقهی و تاریخی. رسالهٔ اول به بحث از امامت پرداخته است. و در رسالهٔ دوم از کتاب جاویدان نهج البلاغه و مدارک آن سخن رفته است. رسالهٔ سوم مسألهٔ مهم شورا را از نگاه قرآن و حدیث به بحث گذاشته و در رسالهٔ چهارم، موضع غنیمت مورد بررسی قرار گرفته است. رسالهٔ پنجم به مسألهٔ تراش ریش به لحاظ فقهی پرداخته شده است و در ضمن آن، کتابچه‌ای در این باره نقد شده است. تحقیقی دربارهٔ دعای ندبه، سیر اجمالی در تاریخ تدوین حدیث و تقسیم آن، امام سجاد-ع- و داستان حرّ و مسألهٔ شهادت ثالثه در اذان، موضوعات رساله‌های دیگر این مجموعه است. مناسب بود این مجموعه پیشتر چاپ و نشر می‌یافت.

بلندای معرفت، معنویت و عرفان بازگوید و این همه را در پرتو احادیث و روایات بنمایاند. از این روی اگر به بحثهای تاریخی پرداخته شده است، برای روشنتر شدن فضای بحث بوده است. به هر حال مؤلف از نگاهی که کمتر بدان توجه شده است، به شخصیت ام الائمه -ع- پرداخته و اثری سودمند پدید آورده است.

حقوق

۱ - **فهرست موضوعی مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی**: دورهٔ اول - سال اول. تهیه و تنظیم مدیریت پژوهشهای فرهنگی سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی. (چاپ اول: سازمان مدارک فرهنگی انقلاب اسلامی، ۱۳۷۰). ۲۷۳ ص، وزیری.

مجلس شورای اسلامی، در نخستین سال از اولین دورهٔ فعالیت خود (۱۳۵۹/۳/۷ - ۱۳۶۰/۳/۶)، یکصد و پنجاه و یک جلسه علنی داشته که گزارش کامل مذاکرات آن در روزنامهٔ رسمی کشور موجود است و کتاب حاضر، فهرست و کلید استفاده از آن، در سه بخش فهرست موضوعی و فهرست راهنما و پیوست است.

اقتصاد

۱ - **اثرات سیستم چند نرخ ارز بر اوضاع و احوال اقتصادی - بازرگانی کشور**. محمدرضا رفعتی و علی عسگری. (چاپ اول: تهران، مؤسسهٔ مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۱). ۱۳۹ ص، وزیری.

علل افزایش نرخ ارز و نوسانات آن در بازار غیر رسمی، نقش سودجویان در نوسانات نرخ ارز، اثرات سیاستهای جدید ارزی بر بودجهٔ دولت، بررسی تبعات برقراری نرخ تعادلی ارز و تأثیر آن بر حمایت از صنایع داخلی، جنبه‌های پولی و مالی افزایش نرخ ارز، از مباحث کتاب حاضر است.

۲ - **چشم انداز اقتصاد جهان**. هوشنگ ناییبی قشلاق. (تهران، مؤسسهٔ مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۷۰). چهار + ۴۸ ص، وزیری.

نگاهی گذرا به اقتصاد کشورهای در حال توسعه و کم توسعه در آمریکای لاتین و آفریقا و آسیا و اروپای مرکزی و شرقی.

روانشناسی

۱ - **زن موجود ناشناخته**. علویه شکرایی. (اصفهان، حسینی و مکتب معصومه، ۱۳۷۰). ۲ ج، ۵۷۰ ص، وزیری.